מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את שלבי חייו של הרצל ואת האירועים שהובילו לגיבוש הרעיון הציוני המדיני
- להבין מושגי מפתח בהיסטוריה של התנועה הציונית ולהשתמש בהם נכון בכתיבה
- לתרגל קריאה ביקורתית של מקורות ראשוניים – זיהוי כותב, קהל יעד ומטרה
- לנסח עמדה מנומקת בכתב על חזונו של הרצל, תוך שימוש בראיות מהתקופה

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – פרק 1 • מילדות בבודפשט ועד בזל: ציר הזמן וסיבה-תוצאה – שליפה

1. א – בעיר פשט (בודפשט), הונגריה
2. ב – מות אחותו פאולינה
3. ג – משפטים

חלק ב' – פרק 1 • מילדות בבודפשט ועד בזל: ציר הזמן וסיבה-תוצאה – יישום

1 – ב (המעבר לווינה אחרי מות האחות)
2 – ג (קבלת תואר דוקטור למשפטים)
3 – ד (תחילת העבודה כעיתונאי בפריז)
4 – א (טקס השפלתו של דרייפוס בפריז)

חלק ג' – פרק 1 • מילדות בבודפשט ועד בזל: ציר הזמן וסיבה-תוצאה – השלמה וסידור

1. פאולינה
2. דרייפוס

חלק ד' – פרק 2 • מושגי יסוד: ציונות מדינית, התבוללות, אנטישמיות מודרנית ודיפלומטיה – התאמת מושגים

1 – ד (להשיג הכרה והסכם בינלאומי לפני התיישבות רחבה)
2 – ג (היטמעות בתרבות הרוב עד לוויתור על הזהות היהודית)
3 – א (שנאת יהודים המנומקת בטענות לאומיות או "גזעיות")
4 – ב (כתב זכויות רשמי ממעצמה לאפשר התיישבות מוגנת)

חלק ה' – פרק 2 • מושגי יסוד: ציונות מדינית, התבוללות, אנטישמיות מודרנית ודיפלומטיה – הבנה ויישום

1. ב – התבוללות
2. א – ציונות מדינית

חלק ו' – פרק 2 • מושגי יסוד: ציונות מדינית, התבוללות, אנטישמיות מודרנית ודיפלומטיה – חשיבה והעמקה

חלק ז' – פרק 2 • מושגי יסוד: ציונות מדינית, התבוללות, אנטישמיות מודרנית ודיפלומטיה – כתיבה מנומקת

חלק ח' – פרק 3 • קריאת מקורות ראשוניים: יומן, נאום וחוברת "מדינת היהודים" – הבנה בסיסית

1. ב – טקסט שנכתב בזמן האירועים בידי מי שהיה מעורב בהם
2. ג – 1896

חלק ט' – פרק 3 • קריאת מקורות ראשוניים: יומן, נאום וחוברת "מדינת היהודים" – הבנה והשלמה

1. היהודים
2. בזל

חלק י׳ – פרק 3 • קריאת מקורות ראשוניים: יומן, נאום וחוברת "מדינת היהודים" – התאמה

- 1 – ד (נכתב לעצמו, חושף מחשבות פרטיות)
- 2 – ג (נכתב לקהל רחב, מיועד לשכנע ולעורר)
- 3 – א (תוכנית מעשית שפורסמה לציבור הרחב)
- 4 – ב (נכתב ימים ספורים אחרי כינוס הקונגרס)

חלק י״א – פרק 3 • קריאת מקורות ראשוניים: יומן, נאום וחוברת "מדינת היהודים" – ניתוח ויישום

חלק י״ב – פרק 4 • החזון אז ועכשיו: מה התגשם, מה התגשם אחרת – זיהוי פרטי החזון

1. א – לבן עם שבעה כוכבי זהב
2. ג – שבע שעות
3. ב – ייצור חשמל

חלק י״ג – פרק 4 • החזון אז ועכשיו: מה התגשם, מה התגשם אחרת – התאמה בין החזון למציאות

- 1 – ג (דגל המדינה שקמה שונה – כחול-לבן עם מגן דוד)
- 2 – א (כיום מקובל יום עבודה ארוך יותר, בסביבות שמונה שעות)
- 3 – ב (העברית התחדשה והפכה לשפת הרוב במדינה)

חלק י״ד – פרק 4 • החזון אז ועכשיו: מה התגשם, מה התגשם אחרת – ניתוח ונימוק

1. תשובה פתוחה: לדוגמה הדגל או השפה – לציין את החזון, את המציאות, והסבר לפער

חלק ט״ו – פרק 5 • כתיבה ודיון: נקודות מבט ופסקת טיעון על דמותו של הרצל – הבנה בסיסית

1. א – הקונגרס הציוני הראשון
2. ב – טענה, נימוקים וראיות, הסתייגות, סיכום

חלק ט״ז – פרק 5 • כתיבה ודיון: נקודות מבט ופסקת טיעון על דמותו של הרצל – בדיקת הבנה

1. נכון – כך מתואר בסיפור – הרצל רצה להציג עם שמנהל את ענייניו בכבוד
2. לא נכון – מקור ראשוני נכתב בזמן האירועים בידי מי שהיה מעורב בהם, כמו יומן או נאום

חלק י״ז – פרק 5 • כתיבה ודיון: נקודות מבט ופסקת טיעון על דמותו של הרצל – השלמה

1. נקודת המבט

חלק י״ח – פרק 5 • כתיבה ודיון: נקודות מבט ופסקת טיעון על דמותו של הרצל – התאמה וסידור

- 1 – ב (משפחתה סובלת מאנטישמיות קשה)
- 2 – א (חושש שהקונגרס יפגע במעמדו בחברה האוסטרית)
- 3 – ד (מסקר את הכינוס בסקרנות ניטרלית)
- 4 – ג (שואלת מה ישנו נאומים באירופה בפועל)

חלק י״ט – חזרה מסכמת – שאלות סגורות

1. ב – המשפחה עברה לווינה
2. ב – השגת הכרה והסכם בינלאומי לפני התיישבות רחבה
3. ב – כי ראה ששנאת יהודים קיימת גם בארץ החירות

כרטיס יציאה – מה לחפש

- בדקו אם נכללו אירועים כמו מות פאולינה, פרשת דרייפוס, פרסום 'מדינת היהודים' והקונגרס בבזל, עם הסבר קצר על הקשר הסיבתי ביניהם
- ודאו הסבר מדויק (במילים של התלמיד/ה) למושגים כגון ציונות מדינית, התבוללות ואנטישמיות מודרנית, ולא רק שינון ההגדרה מהחוברת
- בדקו שהתשובה מזהה כותב, קהל יעד ומטרה, ולא רק מתארת את תוכן הציטוט

טיפים להפעלה:

- ניתן לחלק את החוברת לשלושה עד ארבעה מפגשים: פרק 1-2 במפגש ראשון, פרק 3 במפגש שני, פרקים 4-5 במפגש שלישי
- לתלמידים מתקשים אפשר לצמצם את כמות הקטעים בפרק 3 ולהתמקד בציטוט אחד בלבד עם שאלות מודרכות
- לתלמידים מתקדמים כדאי להוסיף דיון בכיתה על ההבדל בין עמדת הרצל לעמדת אחד העם כפי שמוזכר במקורות
- חשוב להדגיש בפרק 5 שאין תשובה פוליטית 'נכונה' בשאלת מה התגשם מהחזון – המטרה היא נימוק מבוסס, לא עמדה אחידה

חוברת תרגול – האיש שחלם מדינה: בנימין זאב הרצל

האיש שחלם מדינה – בנימין זאב הרצל

תיכון · חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מילדות בבודפשט ועד בזל: ציר הזמן וסיבה-תוצאה
2. פרק 2 – מושגי יסוד: ציונות מדינית, התבוללות, אנטישמיות מודרנית ודיפלומטיה
3. פרק 3 – קריאת מקורות ראשוניים: יומן, נאום וחוברת "מדינת היהודים"
4. פרק 4 – החזון אז ועכשיו: מה התגשם, מה התגשם אחרת
5. פרק 5 – כתיבה ודיון: נקודות מבט ופסקת טיעון על דמותו של הרצל

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – האיש שחלם מדינה: בנימין זאב הרצל

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

עבדו על פי סדר הפרקים – כל פרק בנוי על הקודם. קראו את הקטעים וענו במשפטים מלאים, והשוו תשובות עם בני זוג כדי לבדוק נימוקים שונים.

בנק מילים: היהודים | פאולינה | דרייפוס | בזל | נקודת המבט

1 חלק א' – פרק 1 • מילדות בבודפשט ועד בזל: ציר הזמן וסיבה-תוצאה – שליפה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. היכן נולד הרצל בשנת 1860?

א) בעיר פשט (בודפשט), הונגריה ב) בווינה, אוסטריה ג) בפריז, צרפת

2. מה הניע את המעבר של משפחת הרצל לווינה ב-1878?

א) מינוי אביו לתפקיד ציבורי ב) מות אחותו פאולינה ג) פתיחת עיתון חדש

3. מה למד הרצל באוניברסיטת וינה וסיים ב-1884?

א) רפואה ב) הנדסה ג) משפטים

2 חלק ב' – פרק 1 • מילדות בבודפשט ועד בזל: ציר הזמן וסיבה-תוצאה – יישום

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. 1878	___	**א.** טקס השפלתו של דרייפוס בפריז
2. 1884	___	**ב.** המעבר לווינה אחרי מות האחות
3. 1891	___	**ג.** קבלת תואר דוקטור למשפטים
4. 1895	___	**ד.** תחילת העבודה כעיתונאי בפריז

3 חלק ג' – פרק 1 • מילדות בבודפשט ועד בזל: ציר הזמן וסיבה-תוצאה – השלמה וסידור

השלימו את המילה החסרה.

1. בעקבות מותה הפתאומי של אחותו _____ עברה משפחת הרצל לגור בווינה

2. בינואר 1895 נכח הרצל בטקס השפלתו של הקצין היהודי _____, שהואשם בריגול

4 חלק ד' – פרק 2 • מושגי יסוד: ציונות מדינית, התבוללות, אנטישמיות מודרנית ודיפלומטיה – התאמת מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ציונות מדינית	___	**א.** שנאת יהודים המנומקת בטענות לאומיות או "גזעיות"
2. התבוללות	___	**ב.** כתב זכויות רשמי ממעצמה לאפשר התיישבות מוגנת
3. אנטישמיות מודרנית	___	**ג.** היטמעות בתרבות הרוב עד לוויתור על הזהות היהודית
4. צ'רטר	___	**ד.** להשיג הכרה והסכם בינלאומי לפני התיישבות רחבה

5 חלק ה' – פרק 2 • מושגי יסוד: ציונות מדינית, התבוללות, אנטישמיות מודרנית ודיפלומטיה – הבנה ויישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. גישה שלפיה יש להיטמע בתרבות הסובבת עד ויתור על הזהות היהודית נקראת

(א) ציונות מדינית (ב) התבוללות (ג) דיפלומטיה

2. הרצל טען שיש להשיג קודם כול הכרה והסכם בינלאומי למדינה יהודית. גישה זו נקראת

א) ציונות מדינית ב) צ'רטר ג) אנטישמיות מודרנית

6 חלק ו' – פרק 2 • מושגי יסוד: ציונות מדינית, התבוללות, אנטישמיות מודרנית ודיפלומטיה – חשיבה והעמקה

השלימו את המילה החסרה.

7 חלק ז' – פרק 2 • מושגי יסוד: ציונות מדינית, התבוללות, אנטישמיות מודרנית ודיפלומטיה – כתיבה מנומקת

ענו בקצרה.

8 חלק ח' – פרק 3 • קריאת מקורות ראשוניים: יומן, נאום וחוברת "מדינת היהודים" – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו מקור ראשוני?

א) סיכום של היסטוריון על תקופה מסוימת

ב) טקסט שנכתב בזמן האירועים בידי מי שהיה מעורב בהם ג) ספר לימוד מודרני

2. באיזו שנה פורסמה החוברת "מדינת היהודים"?

א) 1891 ב) 1895 ג) 1896

9 חלק ט' – פרק 3 • קריאת מקורות ראשוניים: יומן, נאום וחוברת "מדינת היהודים" – הבנה והשלמה

השלימו את המילה החסרה.

1. כתב הרצל ביומנו: "בבזל ייסדתי את מדינת ה_____ "

2. הקונגרס הציוני הראשון, שבו נישא הנאום הנלמד, התכנס בעיר _____

10 חלק י׳ – פרק 3 • קריאת מקורות ראשוניים: יומן, נאום וחוברת "מדינת היהודים" – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. יומן אישי	___	**א.** תוכנית מעשית שפורסמה לציבור הרחב
2. נאום בקונגרס	___	**ב.** נכתב ימים ספורים אחרי כינוס הקונגרס
3. חוברת "מדינת היהודים"	___	**ג.** נכתב לקהל רחב, מיועד לשכנע ולעורר
4. קטע מהיומן, ספטמבר 1897	___	**ד.** נכתב לעצמו, חושף מחשבות פרטיות

11 חלק י״א – פרק 3 • קריאת מקורות ראשוניים: יומן, נאום וחוברת "מדינת היהודים" – ניתוח ויישום

ענו בקצרה.

12 חלק י״ב – פרק 4 • החזון אז ועכשיו: מה התגשם, מה התגשם אחרת – זיהוי פרטי החזון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הציע הרצל לעצב על דגל המדינה שבחזונו?

(א) לבן עם שבעה כוכבי זהב (ב) כחול-לבן עם מגן דוד (ג) תכלת עם פס אחד

2. כמה שעות עבודה ביום דמיין הרצל לכל עובד במדינה שבחזונו?

(א) שמונה שעות (ב) עשר שעות (ג) שבע שעות

3. מה היה אחד מתפקידיה של התעלה שתוכננה באלטנוילנד?

(א) הובלת נוסעים לאירופה (ב) ייצור חשמל (ג) השקיית מדבר הנגב בלבד

13 חלק י"ג – פרק 4 • החזון אז ועכשיו: מה התגשם, מה התגשם אחרת – התאמה בין החזון למציאות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דגל לבן עם שבעה כוכבי זהב	___	**א.** כיום מקובל יום עבודה ארוך יותר, בסביבות שמונה שעות
2. יום עבודה של שבע שעות	___	**ב.** העברית התחדשה והפכה לשפת הרוב במדינה
3. הרצל חשב שהעברית לא תהיה שפת יום-יום	___	**ג.** דגל המדינה שקמה שונה – כחול-לבן עם מגן דוד

14 חלק י"ד – פרק 4 • החזון אז ועכשיו: מה התגשם, מה התגשם אחרת – ניתוח ונימוק

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו פריט אחד מהחזון שלדעתכם התגשם "אחרת" ממה שהרצל דמיין, ונמקו מה השתנה ולמה.

15 חלק ט"ו – פרק 5 • כתיבה ודיון: נקודות מבט ופסקת טיעון על דמותו של הרצל – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה התכנס בבזל באוגוסט 1897 ושימש בסיס לתרגילי נקודות המבט?

(א) הקונגרס הציוני הראשון (ב) משפט דרייפוס (ג) פרסום מדינת היהודים

2. מהו הסדר הנכון של מבנה פסקת טיעון שלמדתם?

(א) ראיות, טענה, סיכום, נימוקים (ב) טענה, נימוקים וראיות, הסתייגות, סיכום

(ג) סיכום, טענה, הסתייגות, נימוקים

16 חלק ט"ז – פרק 5 • כתיבה ודיון: נקודות מבט ופסקת טיעון על דמותו של הרצל – בדיקת הבנה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הרצל הקפיד שהצירים בקונגרס יופיעו בלבוש רשמי כדי שהעולם יראה עם מאורגן	☐	☐
2	מקור ראשוני הוא טקסט שנכתב שנים רבות אחרי האירוע על ידי מי שלא היה נוכח בו	☐	☐

17 חלק י"ז – פרק 5 • כתיבה ודיון: נקודות מבט ופסקת טיעון על דמותו של הרצל – השלמה

השלימו את המילה החסרה.

1. כשכותבים מכתב מנקודת מבט של דמות בדויה, חשוב להתחשב ב _____ שלה – המקום, הניסיון והאינטרסים שמשפיעים על דעתה

18 חלק י"ח – פרק 5 • כתיבה ודיון: נקודות מבט ופסקת טיעון על דמותו של הרצל – התאמה וסידור

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. צירה צעירה ממזרח אירופה	___	**א.** חושש שהקונגרס יפגע במעמדו בחברה האוסטרית
2. סוחר יהודי מווינה	___	**ב.** משפחתה סובלת מאנטישמיות קשה

3. עיתונאי שווייצרי	___	**ג.** שואלת מה ישנו נאומים באירופה בפועל
4. מתיישבת בארץ ישראל	___	**ד.** מסקר את הכינוס בסקרנות ניטרלית

19 חלק י"ט – חזרה מסכמת – שאלות סגורות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הייתה התוצאה הישירה של מות אחותו פאולינה בחיי הרצל?

(א) הוא הפך לעיתונאי בפריז (ב) המשפחה עברה לווינה

(ג) הוא כתב את מדינת היהודים

2. מהי 'ציונות מדינית' כפי שהרצל גיבש אותה?

(א) עלייה שקטה בלי הסכמים

(ב) השגת הכרה והסכם בינלאומי לפני התיישבות רחבה (ג) מאבק מזוין מיידי

3. מדוע טקס ההשפלה של דרייפוס נחשב נקודת מפנה בחשיבת הרצל?

(א) כי פגש את דרייפוס באופן אישי

(ב) כי ראה ששנאת יהודים קיימת גם בארץ החירות (ג) כי פוטר מהעיתון בעקבותיו

כרטיס יציאה

אני יודע/ת לשחזר לפחות ארבע תחנות מרכזיות בציר חייו של הרצל ולהסביר את הקשר ביניהן

אני יודע/ת להסביר בלשוני שלושה מושגים מרכזיים הקשורים לציונות המדינית

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀